

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی - گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

عملی

تئوری

تعداد واحد: ۱ واحد

عنوان درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

مدرس: دکتر علی سادات موسوی

دانشکده/گروه:

شیوه ارزیابی: آزمون کتبی، عملی، مشاهده کار عملی دانشجویان، انجام تکالیف و رعایت نظم و انضباط

روش تدریس: به صورت تئوری و کار عملی در کارگاه رایانه

هدف کلی درس:

آشنایی با اینترنت، کتابخانه‌های دیجیتال، پایگاه‌های اطلاعاتی، ابزارهای کاوش تخصصی و عمومی و شیوه استفاده از آنها و نیز شناسایی مجلات معتبر تخصصی رشته مربوطه و شیوه ارسال مقاله به آنها، ابزارهای دستیار هوش مصنوعی از قبیل چت بات‌ها و مدل‌های زبانی

رئوس مطالب:

- آشنایی با مرورگرهای اینترنت و فراگیری استفاده از آنها؛
- آشنایی با کتابخانه‌های پزشکی و نیز کتابخانه‌های دیجیتال؛
- آشنایی با ابزارهای کاوش عمومی مانند گوگل و دستیارهای هوش مصنوعی همچون consensus, semantic scholar به منظور کاوش تخصصی و شیوه موثر استفاده از آنها؛
- آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی و شیوه استفاده موثر از آنها SID, MagIran, Noormags, Medlib, ISC و ...
- آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی پزشکی و شیوه استفاده موثر از آنها PubMed, MD Consult, Up To Date, Clinical Key و ...
- آشنایی با موتورهای و پایگاه‌های استنادی و شیوه کار با آنها (Scopus, Web of Science, Google Scholar)
- آشنایی با ابزارهای هوش مصنوعی (Gemini, typeset.io, ChatGPT, Bing, ...) برای بهینه‌سازی جستجو و دریافت نتایج دقیق‌تر
- تدوین راهبرد جستجو و آشنایی با PICO، تعیین موضوع، استخراج مفاهیم کلیدی و مترادف‌ها و فرم‌های مختلف نوشتاری یک اصطلاح و استفاده از عملگرها؛

- استفاده از اصطلاحنامه‌ها به خصوص مش (MESH) و اصطلاحنامه پزشکی فارسی در انتخاب کلیدواژه‌های جستجو؛
- آشنایی با ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی (Elicit, semantic scholar, Chat GPT, Rayyan) برای تدوین و بهینه‌سازی استراتژی‌های جستجو و انجام مرورهای سیستماتیک
- شناخت منابع اطلاعاتی از جمله مجلات و سایت‌های تخصصی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجوی؛
- شناخت شاخص‌های ارزیابی علم و فناوری همچون ضریب تأثیر (Impact Factor) و شاخص اچ (H-Index)
- آشنایی با افراد، مؤسسات و مجلات تأثیرگذار در هر رشته تخصصی فارسی و انگلیسی و نیز مجلات Open Access؛
- شیوه آماده سازی و سابمیت مقاله به مجلات تخصصی رشته مربوطه و نیز شناسایی مجلات بی اعتبار، کم اعتبار و تقلبی
- شناخت ORCID, DOI, ...
- آشنایی با ابزارهای هوش مصنوعی مانند Jane, Journal Finder و Trinka که با تحلیل متون و شاخص‌ها، به شناسایی مجلات معتبر و مناسب برای انتشار مقاله کمک می‌کنند. استفاده از هوش مصنوعی در یافتن ساختار مناسب برای مقاله
- آشنایی با ابزارهای پارافریز، داوری و نگارش علمی مقالات و پروپوزال‌ها که مبتنی بر هوش مصنوعی هستند (DeepL Write, Scispace, monica, ...) شناخت مقدماتی نرم افزارهای مدیریت اطلاعات شخصی مانند Endnote
- شناخت نرم‌افزارهای مدیریت منابع مبتنی بر هوش مصنوعی مانند CiteAI و Zotero AI Plugin که به کاربران کمک می‌کنند تا به صورت خودکار منابع مرتبط را پیدا کرده و به مدیریت آنها بپردازند.
- استفاده از هوش مصنوعی در یافتن تقلب‌های علمی (plagiarism detection) (در حال حاضر این قابلیت برای مقالات انگلیسی وجود دارد).
- آشنایی با رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مجازی آکادمیک مثل LinkedIn, Researchgate, Academia, ...

رئوس مطالب و نوع آموزش به تفکیک جلسات درسی

جلسه	رئوس مطالب	روش تدریس
۱	معرفی درس، بررسی توانمندی‌های فراگیران، تعاریف و مفاهیم اولیه، مفهوم سواد اطلاعاتی و راهکارهای افزایش آن	سخنرانی و بحث گروهی
۲	آشنایی با راهبردهای جستجو، جستجوی کلیدواژه‌ای، جستجوی عبارتی، جستجوی فیلدی، علمگرهای بولی، کوتاه‌سازی، همجوارسازی،	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۳	آشنایی کلی با اینترنت و شیوه جستجوی علمی، آشنایی با ابزارهای جستجو، موتورهای جستجو، راهنماهای موضوعی، پورتال‌ها و ورتال‌های تخصصی	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۴	راهکارهای جستجوی اثربخش اطلاعات در اینترنت، استراتژی PICOT، و پایگاه Embase و اصطلاحنامه Emtree	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۵	کسب توانمندی در استفاده از روش جستجوی پیشرفته و کاربرد MeSH در PubMed و نحوه مدیریت نتایج جستجو	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۶	کسب توانمندی در استفاده صحیح از بانک‌های اطلاعاتی Scopus، ProQuest و زیرمجموعه‌های آنها	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۷	کسب توانمندی در استفاده صحیح از بانک اطلاعاتی WOS و زیرمجموعه‌های آن	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۸	کسب توانمندی در استفاده صحیح از پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی و شیوه استفاده موثر از آنها، کار با نرم‌افزارهای استنادی	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۹	آشنایی کاربردی با ابزارهای هوش مصنوعی جهت بهینه‌سازی جستجو	سخنرانی و بحث گروهی، کار عملی
۱۰	آزمون کتبی و عملی	-----

منابع:

- داورپناه محمدرضا (۱۳۹۳). جستجوی اطلاعات علمی پژوهشی در منابع چاپی و الکترونیکی. تهران: نشر چاپار.
- نورمحمدی، حمزه علی (۱۳۹۳). آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی. تهران: سمت.
- حسن زاده، محمد؛ نویدی، فاطمه (۱۳۹۰). منابع اطلاعاتی در حوزه سلامت و پزشکی. تهران: نشر کتابدار.
- رشیدی، بهمن؛ زرین آبادی، زرین؛ طالبی، اکرم (۱۳۹۱). راهنمای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی با تاکید بر پایگاه‌های پزشکی. ویراسته حسن اشرفی ریزی. اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
- طباطبایی، امیر، سبحانی، ادا سان. فناوری اطلاعات در علوم پزشکی: آشنایی با سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی. تهران، جامعه‌نگر: ۱۳۹۴.
- نوروزی، عبدالرضا. آشنایی با علم‌سنجی (مبانی، مفاهیم، روابط و اندیشه‌ها). تهران: سمت